SPECIÁLNÍ MANAGEMENT LESNÍCH POROSTŮ V ÚZEMÍCH SE ZVLÁŠTNÍM STATUTEM OCHRANY

Special management of forest stands in areas with special protection status

Speciální management lesních porostů v územích se zvláštním statutem ochrany rámcově formulovaný na souboru analyzovaných území kromě specifických rysů zákonitě vykazuje i základní společné rysy. Základním z nich je snaha po ekologicky opodstatněné diferenciaci porostů, a to v oblasti strukturní i texturní se snahou o přiblížení k přirozené druhové skladbě porostů. Ta je řešitelná v závislosti na konkrétních stanovištních a porostních podmínkách, a to především v úrovni obnovy porostů (od individuálního a skupinového výběru až po uplatnění holých sečí) a v úrovni pěstebního managementu, který je tím důležitější, čím větší plocha je pro obnovu, resp. přestavbu lesních porostů použita. Řešení této problematiky s sebou přináší několik zásadních aspektů. Předně se jedná o nutnost vylišení a výběr souboru ploch (pro jednotlivá území), které odpovídají cílové představě a budou sloužit pro trvalý monitoring lesních ekosystémů v režimu samovolného vývoje. Dále je třeba využít principů dynamické ochrany, což v tomto kontextu znamená stanovení procentických podílů porostů, které na daných územích svým charakterem splňují cílovou představu, logicky i v různých stadiích vývoje, pro jednotlivé časové kroky (např. decennia). Vzhledem k tomu, že se v delším časovém horizontu může jednat o různé typy porostů v podstatě ve všech přírodních lesních oblastech ČR, je takto cílevědomě uplatňovaná ochrana lesních ekosystémů jako celku v celém spektru stanovištních a porostních poměrů jednoznačně systematická a aktivní a nikoliv jen konzervativní u vybraných několika málo porostů v naší republice.

Uvedené s sebou přináší i vymezení té části porostů, které z hlediska jejich přestavby jsou zcela neperspektivní a u nichž by bylo žádoucí posunout legislativní hranici pro zahájení obnov. Úroveň zonace v rámci ZCHÚ tento problém dosud neřeší komplexně. Samozřejmostí je formulace speciálního managementu v jednotlivých porostních typech diferencovaně dle konkrétních stanovištních a porostních poměrů ve vazbě na cíle ochrany, což má zvlášť zásadní význam v územích řazených do soustavy NATURA 2000. Pouhá úprava rámcových směrnic hospodaření v hospodářsko-úpravnické praxi tento problém neřeší.

Na základě provedených analýz a ve vztahu k současným ekologickým, ekonomickým a sociálním podmínkám České republiky jako nedílné součásti Evropské unie je nutné v budoucnosti předpokládat existenci, využití a prolínání obou preferovaných hospodářsko-úpravnických soustav, tj. soustavy lesa pasečného a soustavy lesa s bohatou strukturou. Uvedený moment je nutné zapracovat do legislativní oblasti s výraznou diferenciací jednotlivých funkčních priorit.

Prof. Ing. Jaroslav Simon, CSc., MZLU v Brně
Prof. RNDr. Stanislav Vacek, DrSc., ČZU v Praze

*Vacek, S. (ed.): **ZVÝŠENÍ PODÍLU PŘÍRODĚ BLÍZKÉ POROSTNÍ SLOŽKY LESŮ SE ZVLÁŠTNÍM STATUTEM OCHRANY**. [Increase of Close-to Nature Stand Component of Forests with Special Protection Status]. Brno, 6. prosince 2006, Ústav hospodářské úpravy lesů LDF MZLU v Brně a Katedra pěstování lesů FLE ČZU v Praze*